

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Evaluering av utflytting av statlig virksomhet
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Dato: 2009-06-10

FORORD

Asplan Viak har vært engasjert av Fornyings- og administrasjonsdepartementet til å evaluere flyttingen av syv statlige virksomheter ut fra Oslo. Virksomhetene som er omfattet av denne evalueringen er Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap, Medietilsynet, Konkurransetilsynet, Kystverket, Luftfartstilsynet, Post- og teletilsynet og Sjøfartsdirektoratet.

Lise Haaland Eriksen i Asplan Viak har vært kontaktperson og oppdragsleder. Christian Skattum, Sven Haugberg, Faste Lynum og Eivind Kloster-Jensen i Asplan Viak, Helge Dønnum, Marius Vannebo og Karina Wessel i PwC og Arne Stokka i SINTEF har deltatt i arbeidet.

Sandvika, 10.06.2009

Lise Haaland Eriksen
Oppdragsleder

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	Innledning	5
2	Mandat	6
3	Bakgrunn for evalueringen - flyttevedtaket	7
4	Metode	9
5	Informasjonsinnhenting	11
6	Beskrivelse av virksomheten	12
6.1	Oppdrag og virksomhetsområder	12
6.2	Flyttehistorien	13
7	Virkninger for tilflyttingregionen	14
7.1	Beskrivelse av Tønsbergregionen	14
7.2	Sysselsettingsvirkninger og virkninger for innbyggertall	19
7.3	Statlige kompetansearbeidsplasser	20
7.4	Andre regionale virkninger	20
8	Samlet vurdering	21
	VEDLEGG – informasjonsinnhenting	22

1 INNLEDNING

Denne rapporten inngår som en del av en evaluering av utflyttingen av sju statlige virksomheter. De sju er Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Konkurransetilsynet, Kystverket, Luftfartstilsynet, Medietilsynet, Post- og teletilsynet og Sjøfartsdirektoratet. Det er gjennomført en casestudie av hver enkelt, og en komparativ analyse basert på alle casestudiene.

I denne casestudien evalueres flyttingen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Evalueringen skiller seg fra de andre ved at den kun omhandler virkninger for tilflyttingsregionen i henhold til oppdragsgivers bestilling.

2 MANDAT

For at leseren skal kunne plassere evalueringen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i forhold til hele evalueringsoppdraget, gjengis her en kortversjon av det samlede mandatet.

Casestudier

I casestudiene identifiseres både virkninger av hver enkelt flytting og hvilke faktorer som kan forklare de aktuelle virkningene:

- a) Virkninger av flyttingen for
 - i. Personell og kompetanse
 - ii. Kostnader
 - iii. Kvalitet i oppgaveløsingen
 - iv. Tilflyttingsregion

- b) Forklaringsfaktorer – det vil si hvilke faktorer som kan bidra til å forklare de virkningene som oppstår.

Casestudiene danner bakgrunnen for den komparative analysen som skal:

- c) Avdekke om det er generelle konklusjoner om *virkningene* som identifiseres i a). Kan en ved å sammenligne resultatene av casestudiene avdekke noe mer generelt om hvilke virkninger som oppstår ved flytting av statlig virksomhet?

- d) Søke forklaringsfaktorer som øker/reduserer sannsynligheten for positive/negative virkninger.

3 BAKGRUNN FOR EVALUERINGEN - FLYTTEVEDTAKET

Ny lokalisering for utvalgte statlige tilsyn ble fremmet av regjeringen i St. melding nr. 17 (2002-2003) "Om statlige tilsyn", 24. januar 2003.

I Stortingsmeldingen om statlige tilsyn varslet regjeringen at hovedkontorene for åtte tilsyn, med en samlet stab på i overkant av 900 personer, skulle legges til andre byer enn Oslo. Stedene som ble valgt var Fredrikstad, Tønsberg, "Agderbyen" (området Arendal/Mandal), Stavanger, Haugesund, Bergen, Trondheim og Bodø. Valg av lokalisering ble gjort med utgangspunkt i at tilsynene skulle ha god tilgang på høyt kvalifiserte medarbeidere og at de var forankret i fagmiljøer av høy klasse.

I tillegg la regjeringen vekt på å styrke den regionale utviklingen. I pressemeldingen (nr 71/2002) fra regjeringen står det:

Ved å legge tilsyn til byer som er viktige for den regionale utviklingen, og der det kan utvikle seg et positivt samspill mellom eksisterende fagmiljøer og tilsynene, vil lokaliseringene også bidra til å styrke arbeidsmarkeds- og kompetansebasen andre steder i landet enn i Oslo-området, og på den måten bidra til en mer balansert regional utvikling i hele landet.

Det var i alt 11 tilsyn som kom innenfor de områdene som ble behandlet i Stortingsmelding. Åtte av disse ble besluttet lagt utenfor Oslo, mens tre fortsatt skulle bli liggende i hovedstaden.

Videre fra pressemeldingen:

Flytting av tilsyn vil medføre engangskostnader og i noen grad økte reise- og kontaktkostnader for tilsyn og brukere. Samtidig vil imidlertid omlokalisering muliggjøre effektivisering, og erfaringene både fra Norge og andre land viser at lokalisering utenfor hovedstaden gir mer stabil arbeidskraft og lavere driftskostnader.

Regjeringen tar sikte på at flytting skal skje gradvis over en periode på tre år. Det vil sikre at de viktige tilsynsoppgavene det er snakk om ikke blir liggende nede i flytteperioden. Det vil samtidig gi de ansatte god tid til å vurdere om de ønsker å flytte med og gode muligheter til å finne annet arbeid hvis de foretrekker å bli. De enkelte tilsyn skal, i samråd med hver enkelt, utarbeide individuelle karriereplaner for de ansatte for å sikre nøkkelpersonell i flytteperioden og for å forhindre at flytting fører til utstøting fra arbeidslivet. Arbeids- og administrasjonsdepartementet vil bistå tilsynene i dette arbeidet.

De konkrete lokaliseringene var:

- Arbeidstilsynet skal ligge i Trondheim, forankret i arbeidslivsmiljøene og de tekniske fagmiljøene ved NTNU og SINTEF
- Tilsynet med helse, miljø og sikkerhet i petroleumssektoren, som nå er en del av Oljedirektoratet, skal skilles ut som et eget Petroleumstilsyn, og skal ligge i Stavanger.
- Sjøfartsdirektoratet skal ligge i Haugesund, hvor man har et av de sterkeste maritime og sikkerhetsfaglige miljøer i landet.

- Luftfartstilsynet skal ligge i Bodø, forankret i et av de sterkeste luftfartsfaglige miljøer utenfor Oslo.
- Jernbanetilsynet skal ligge i Oslo, hvor det tunge jernbanefaglige miljøet i Norge er.
- Kredittilsynet skal ligge i Oslo, bl.a. på grunn av finansmiljøet i hovedstaden.
- Statens Filmtilsyn, Eierskapstilsynet og Statens medieforvaltning skal samles i et nytt tilsyn, Medietilsynet. Det skal ligge i Fredrikstad, der Statens medieforvaltning allerede holder til.
- Norges Vassdrags- og Energidirektorat skal ligge i Oslo, fordi direktoratet i tillegg til tilsynsoppgaver også har omfattende forvaltningsoppgaver som krever nærhet til myndighetene.
- Post- og teletilsynet skal ligge i "Agderbyen" – området fra Arendal til Mandal – for å kunne trekke på det sterke IKT- og telefaglige kompetansemiljøet i Grimstad og det økonomiske fagmiljøet i Kristiansand.
- Konkurransetilsynet skal ligge i Bergen, hvor man har et av de sterkeste og faglig mest relevante økonomifaglige miljøer i landet, og hvor det dessuten er et sterkt juridisk fagmiljø.
- Det nye Direktoratet for beredskap og samfunnssikkerhet skal ligge i Tønsberg, forankret i det eksisterende brann- og elfaglige miljøet.

I følge Soria Moria-erklæringen (20.12.2005) skal utflyttingen av de statlige virksomhetene evalueres og det skal utredes om deler av den eksisterende statlige virksomheten kan lokaliseres utenfor Oslo.

4 METODE

Hensikten med denne evalueringen er å identifisere virkningene av å flytte sju statlige virksomheter ut av Oslo. Med virkninger menes forskjellen mellom en situasjon med flytting og en situasjon uten flytting. Den faktiske situasjonen – med flytting – er dagens situasjon for hver av de aktuelle virksomhetene og kan således observeres. Denne skal sammenlignes med situasjonen uten flytting, det vil si hvordan situasjonen hadde vært hvis hver av de aktuelle virksomhetene hadde blitt værende i Oslo. Dette er en hypotetisk situasjon og kan naturligvis ikke observeres.

Vi vil bruke forskjellig metoder for å identifisere situasjonen uten flytting. I alle sammenhenger vil situasjonen før flytting gi viktig informasjon. Og i noen tilfeller vil den være den beste indikasjonen en kan få. I andre tilfeller tar vi utgangspunkt i førsituasjonen, men vurderer også hvilke andre endringer som ville funnet sted.

Det er i henhold til oppdragsgivers bestilling pekt ut ett område som virkningene tilknyttet Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap skal identifiseres for. Dette er virkninger for tilflyttingsregionen.

Analysene av virkningene for tilflyttingsregionene baserer seg for det første på PANDA-modellen. Videre vil virkninger som ikke fanges opp av denne analyseres vurderes ad hoc. Dette er snakk om viktige virkninger i form av for eksempel utvikling og styrking av kunnskapsmiljøer.

Vi vil understreke at denne evalueringen finner sted på et relativt tidlig stadium etter flyttevedtaket, i den forstand at virksomhetene fortsatt er preget av den dyptgripende endringen som flytting er. Det innebærer at selve flytteprosessen fortsatt har stor betydning for de observasjoner en gjør knyttet til de ulike virksomhetene.

Videre vil vi gjøre oppmerksom på at det ikke har vært innenfor vårt mandat å vurdere virkningene for de som ikke flyttet med eller virkningene for fraflyttingsregionen. Denne studien tar for seg enkelte virkninger av flytting – og har ikke en bred samfunnsøkonomisk innfallsvinkel.

Statistikk om vertskommunene og regionene

Beskrivelse av regionenes situasjon før flytting er basert på statistikk fra SSB. I tillegg er en del tidsserier hentet fra statistikkdelen til Pandamodellen, blant annet tidsserier om demografi og sysselsetting. Statistikkdelen i Pandamodellen er produsert av SSB for Pandagruppen.

Statistikken er i hovedsak à jour per 31.12.07. At det ikke er gjengitt nyere statistikk skyldes at offisiell statistikk for 2008 ikke foreligger når notatet skrives. Eneste ferskere tall er befolkningstall per 31.12.2008.

I figurene som viser sysselsettingen fordelt på de viktigste næringer, er grunnlaget gjennomsnitt for 2006 og 2007. Det kan være tilfeldige statistiske feil ved sysselsettingsstatistikk et enkelt år. Ved å velge gjennomsnitt for to år vil slike feil slå mindre ut.

Regionene

Beregningene er utført på regionsnivå. Det er etablert regioner med utgangspunkt i felles bo- og arbeidsmarkedsregioner (BA-regioner) etter Juvkvams definisjoner av regioner, men vi har justert skjønnsmessig noen av regionene. Kommunene som skal inngå i en region, må ha en viss interaksjon med vertskommunen og bør utgjøre en minsteandel av regionens innbyggertall.

Siden Juvkvams definisjoner av BA-regioner tilsier at alle kommuner skal være med i en region og i kun en, kan det være at enkelte kommuner i en BA-region har liten pendling mot storkommunen eller mot verstkommunen for vår studie. Dersom kommunen samtidig utgjør en svært liten andel av regionens innbyggertall, er den av praktiske grunner utelatt fordi den anses å utgjøre en så liten andel av regionen at det kan antas at det ikke vil påvirke resultatet av modellberegningene. Kommuner med mindre enn 2 - 3 prosent av det totale innbyggertall i regionen er utelatt.

Ved vurdering av om flere kommuner enn dem som inngår i BA-regionen skal være med, har vi særlig lagt vekt på inn- og utpendlingsandeler mot vertskommunen.

Modellberegninger

Modellberegningen av de regionøkonomiske virkninger er gjort ved hjelp av Panda modellsystem. Basert på nøkkeltall fra virksomhetene (bl.a. sysselsetting i årsverk og i antall personer, innkjøp av varer og tjenester totalt og fra regionen og pendlingstilbøyelighet hos de ansatte) beregnes totalt antall sysselsatte i regionen som følge av tilflyttingen.

Grunnlaget er et "konstruert" normalt driftsår etter flytting. Det vil si at vi har sett bort fra overgangsordninger som for eksempel tidsbegrenset pendling fra Oslo-området til tilflyttingsstedet og flytte- eller etableringskostnader på nytt sted. Vi har også forutsatt at alle stillinger er besatt noe som ikke alltid er tilfellet i en opptrappingsperiode.

Dagens situasjon representerer en situasjon der vi har forutsatt at virkningene har manifestert seg. Deretter har vi etablert en utviklingsbane med virksomheten og en utviklingsbane uten virksomheten. Referansebane med tilflytting er etablert for årene 2008 til 2012. Vi har deretter gjennomført en simulering der vi har tatt bort den tilflyttede virksomheten fra og med 2008 og beregnet sysselsettingstall inkl. ringvirkninger for en situasjon uten virksomheten. Forskjellen mellom de to utviklingsbaner - etter fullt utslag av simuleringen - utgjør virkningen av flyttingen inkludert ringvirkninger. Bakgrunnsdataene presenteres kun for regionen, mens resultatene presenteres kort for både regionen og for vertskommunen.

Tilbudssidevirkninger

For å kartlegge om flyttingen har ført til andre regionale effekter som å gi ekstra stimulans til næringsklynger eller kompetansemiljøer er det gjennomført intervjuer både med virksomhetene og med regionale aktører. De regionale aktørene er valgt i samråd med virksomhetene selv.

5 INFORMASJONSINNHEITING

Vi har innhentet data fra følgende kilder:

Informasjonsinnhenting	
Regionale aktører	Virkninger for tilflyttingsregionen
Offentlig kilder	Rapporter, evalueringer, statsbudsjettet for hver enkelt virksomhet (Fagproposisjonen)

I intervjuene har vi både kommet inn på regionaløkonomiske virkninger og faglige virkninger/kvalitet i oppgaveløsningen ut fra hva som er hensiktsmessig.

6 BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

6.1 Oppdrag og virksomhetsområder

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ble opprettet 1. september 2003. Det nye direktoratet utgikk fra det tidligere Direktoratet for sivilt beredskap og Direktoratet for brann- og elsikkerhet. Direktoratet forvalter saker som faller inn under lovgivningen knyttet til brann- og elsikkerhet, farlige stoffer, produksikkerhet og Siviltforsvaret. Direktoratet har en sentral rolle innen så vel forebygging som gjennomføring av tiltak på samfunnssikkerhetsområdet. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har et tverrsektorielt perspektiv med vekt på store ulykker og ekstraordinære situasjoner og skal på vegne av Justisdepartementet ha oversikt over risiko- og sårbarhetsutviklingen i samfunnet. Denne oversikten er blant annet basert på tilsyn med departementene, fylkesmenn og virksomheter og gjennomføring av øvelser på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Et viktig formål for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er å understøtte Justisdepartementets samordningsrolle for samfunnssikkerhet og beredskap. Kongelig resolusjon 24. juni 2005 gir Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ansvar for koordinering av tilsyn med aktiviteter, objekter og virksomheter med potensial for store ulykker. Koordineringsansvaret gjelder på tvers av alle samfunnssektorer, og omfatter både de som faller inn under Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap sitt ordinære forvaltningsområde og de som er omfattet av annen lovgivning. Koordineringsrollen overstyrer ikke det faglige tilsynet eller ansvaret som hører inn under de respektive fagdepartementer og deres underliggende etater. Gjennom koordineringsansvaret skal Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap blant annet sørge for at forebyggende sikkerhetsmessige tiltak blir ivaretatt på en forsvarlig måte slik at omgivelsene er tilfredsstillende sikret, at det på tvers av offentlige og private sektorer identifiseres mangler i det forebyggende sikkerhets- og beredskapsarbeidet og at nødvendige korrigerende tiltak vurderes. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap sørger for koordinering mellom nasjonal planlegging og planlegging i de enkelte etater, og tilbyr støtte til disse etatenes planleggingsarbeid. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap bistår Justisdepartementet i å legge til rette for best mulig samordning mellom lokale, regionale og sentrale beredskapsordninger, både offentlige og private. Som et ledd i å understøtte Justisdepartementets oversikt regionalt og lokalt følger direktoratet opp arbeidet hos Fylkesmannen gjennom revisjonsaktiviteter. Revisjon er et av flere virkemidler som benyttes i styringsdialogen med Fylkesmannen, i tillegg til øvelser, fagsamlinger og etatsstyringsmøter.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap bidrar til erfaringsutveksling og mulige samfunnsmessige gevinster ved at ulike tilsyn, gjennom dialog og avklaringer, i størst mulig grad er samordnet med tanke på regelverk, opplæring og metodebruk. Direktoratet er også gitt i oppdrag å vedlikeholde det nasjonale beredskapssystemet.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet, bidra til å hindre tap av liv og verne om helse, miljø og materielle verdier ved ulykker, katastrofer og andre uønskede hendelser. Direktoratet er fag- og tilsynsmyndighet innen områdene brann- og elsikkerhet, håndtering av farlige stoffer, landtransport av farlig gods samt forbrukersikkerhet. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er fagmyndighet for brannvesenet, det lokale eltilsyn og fylkesmennenes arbeid med

samfunnssikkerhet og beredskap. Direktoratet har ansvaret for Sivilforsvaret, Norges brannskole og Nasjonalt utdanningscenter for samfunnssikkerhet og beredskap. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gir i tillegg et årlig forventningsbrev til Næringslivets Sikkerhetsorganisasjon.

Med etableringen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap 1. september 2003 ble det opprettet en felles myndighetslinje fra sentralt til lokalt nivå innen brann, redning og generell beredskap og et felles operativt og samordnende fagmiljø for hendelser på sentralt, regionalt og lokalt nivå. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap skal også, på Justisdepartementets vegne, bidra til å følge opp Norges internasjonale forpliktelser, herunder arbeid med regelverksutvikling og -tilpasning samt standardisering.

6.2 Flyttehistorien

Lokaliseringsforslaget for Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap ble fremmet av Regjeringen i St.meld. nr 17 (2002-2003) "Om statlige tilsyn", framlagt 24. januar 2003. Beslutning ble fattet i Stortinget 6. juni 2003.

Det nye direktoratet, bestående av tidligere Direktorat for brann- og elsikkerhet (ca 130 ansatte) og tidligere Direktorat for sivilt beredskap (ca 110 ansatte) flyttet inn i nye lokaler i Tønsberg desember 2004.

7 VIRKNINGER FOR TILFLYTTINGREGIONEN

I dette kapittelet vil vi belyse følgende problemstillinger:

Har flyttingen av Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap bidratt til:

- Ringvirkninger ved at virksomheten kjøper varer og tjenester lokalt?
- Økt befolkningsutvikling i regionen?
- Å gi regionen flere statlige arbeidsplasser og flere arbeidsplasser for personer med høyere utdanning?
- Å stimulere næringslivet i regionen ved at næringsklynger er blitt forsterket eller at ny virksomhet er etablert?
- Virkninger for høyskoler, universiteter eller andre fagmiljøer i regionen?
- Eventuelle andre virkninger for regionen?

For å kunne gjøre en vurdering av hvilken regionaløkonomisk betydning flyttingen har hatt for tilflyttingsregionen er det sentralt å se på regionen før flytting. Hvordan har befolkningsutviklingen vært de siste årene før flyttingen? Hvordan har sysselsettingsutviklingen vært? Hva med næringsstruktur og grad av offentlige arbeidsplasser? Hvordan er utdanningsnivået i regionen i forhold til landsgjennomsnittet? Hvordan er interaksjon med andre regioner ved at folk pendler inn og ut av regionen? Dette er relevante data som tas med i vurderingen av effektene av flyttingen og brukes til å forklare forskjeller mellom de ulike regionene som er berørt av flyttingen av de syv statlige virksomhetene som er med i den samlede evalueringen.

Flyttingen av tilsynene har betydd at regionene er blitt tilført nye arbeidsplasser, både direkte i virksomhetene og som ringvirkninger som følge av at virksomhetene kjøper varer og tjenester i regionen. I antall arbeidsplasser er virksomhetene i mange tilfeller ikke et dominerende tilskudd til tilflyttingsregionen, men denne typen statlige arbeidsplasser er ofte mangelvare i mange regioner. Flyttingen kan også bety at ektefeller blir med "på lasset" og dermed at regionen blir tilført verdifull arbeidskraft.

Regionale aktører i tilflyttingsregionene jobbet aktivt for å få lokalisert statlige virksomheter i sin region. Det var forventninger om at etableringen ville kunne bidra til knoppskyting av ny næringsvirksomhet, at virksomhetene kunne forsterke allerede etablerte næringsklynger og at høyskoler og universitet kunne utnytte samarbeidet med et stort kompetansemiljø i en statlig virksomhet. I tillegg var også omdømme- og statusaspektet viktig.

I dette kapittelet gir vi en beskrivelse av regionen både før og etter flytting. Analysene er basert på kvantitative data fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap mht. sysselsetting og innkjøp av varer og tjenester, samt en rekke intervjuer i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og blant regionale aktører.

7.1 Beskrivelse av Tønsbergregionen

Tønsbergregionen består av kommunene Horten, Tønsberg, Re, Andebu, Stokke, Nøtterøy og Tjøme.

7.1.1 Innbyggertall og befolkningsutvikling

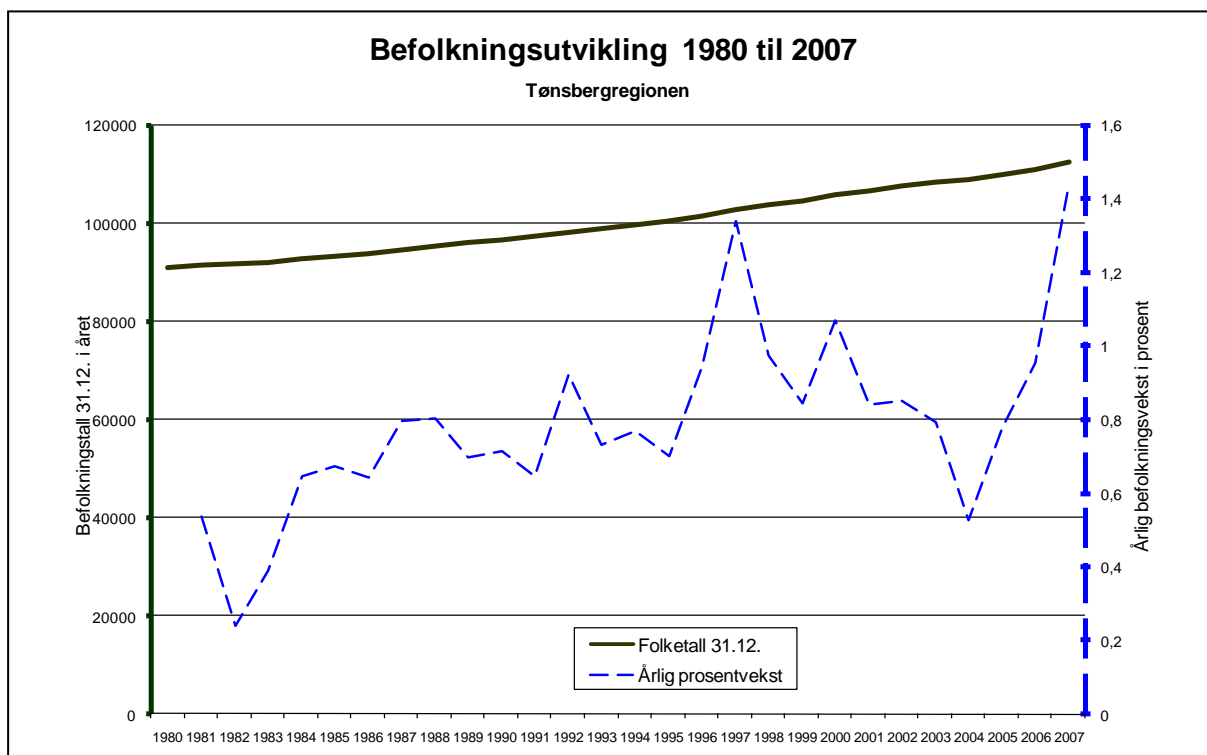
Tønsbergregionen hadde per 01. januar 2008 112 606 innbyggere. Tønsberg utgjør om lag 1/3 av folketallet i regionen, og nær halvparten av arbeidsplassene. Nøtterøy, Tjøme og Andebu har betydelig lavere andel sysselsetting enn folketall, noe som betyr at en stor andel av de som bor i disse kommunene pendler til jobb i en annen kommune.

Tabell 7-1 Tønsbergregionen, innbyggertall og sysselsetting 01.01.2008

TØNSBERGREGIONEN	Innbyggertall	Andel av regionens innbyggertall	Sysselsetting	Andel av regionens sysselsetting
0701 Horten	25098	22 %	10621	19 %
0704 Tønsberg	38393	34 %	27527	50 %
0716 Re	8443	7 %	2888	5 %
0719 Andebu	5177	5 %	1856	3 %
0720 Stokke	10540	9 %	4939	9 %
0722 Nøtterøy	20410	18 %	5704	10 %
0723 Tjøme	4545	4 %	1255	2 %
Regionen	112606	100 %	54790	100 %

Befolkningsveksten i Tønsbergregionen nådde en foreløpig topp mot slutten av 1990-tallet. Deretter var veksten fallende fram til 2004, da veksten igjen tok seg kraftig opp igjen. De siste årene har veksten vært stigende og kom i 2007 opp i 1,4 prosent, høyeste vekst siden 1980. Den økte veksten kan i stor grad forklares av høykonjunkturen de siste årene. Figuren under viser utviklingen i folketallet i regionen fra 1980 til 2007 (31.12.07).

Tabell 7-2 Befolkningsutvikling i Tønsbergregionen 1980 til 2007

7.1.2 Utdanningsnivå i regionen

Tønsbergregionen ligger noe over landsgjennomsnittet når det gjelder utdanningsnivå. Andelen av befolkningen som har høyere utdanninger i regionen er 25,1 prosent, mot landsgjennomsnittet på 24,8 prosent. Andelen med kort høyere utdanningen er litt over landsgjennomsnittet, mens andelen med lang høyere utdanninger er noe under landsgjennomsnittet. Høyest er utdanningsnivået i kommunene Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme. Landsgjennomsnittet er på henholdsvis 19,1 prosent for kort høyere utdanning 5,7 prosent for lang høyere utdanning.

Utdanningsnivået vises som andel av befolkningen over 16 år og deres høyeste fullførte utdanning. Tabell 7-3 viser status for kommunene i Tønsbergregionen.

Tabell 7-3 Andel av befolkningen 16 år og over etter høyeste utdanning

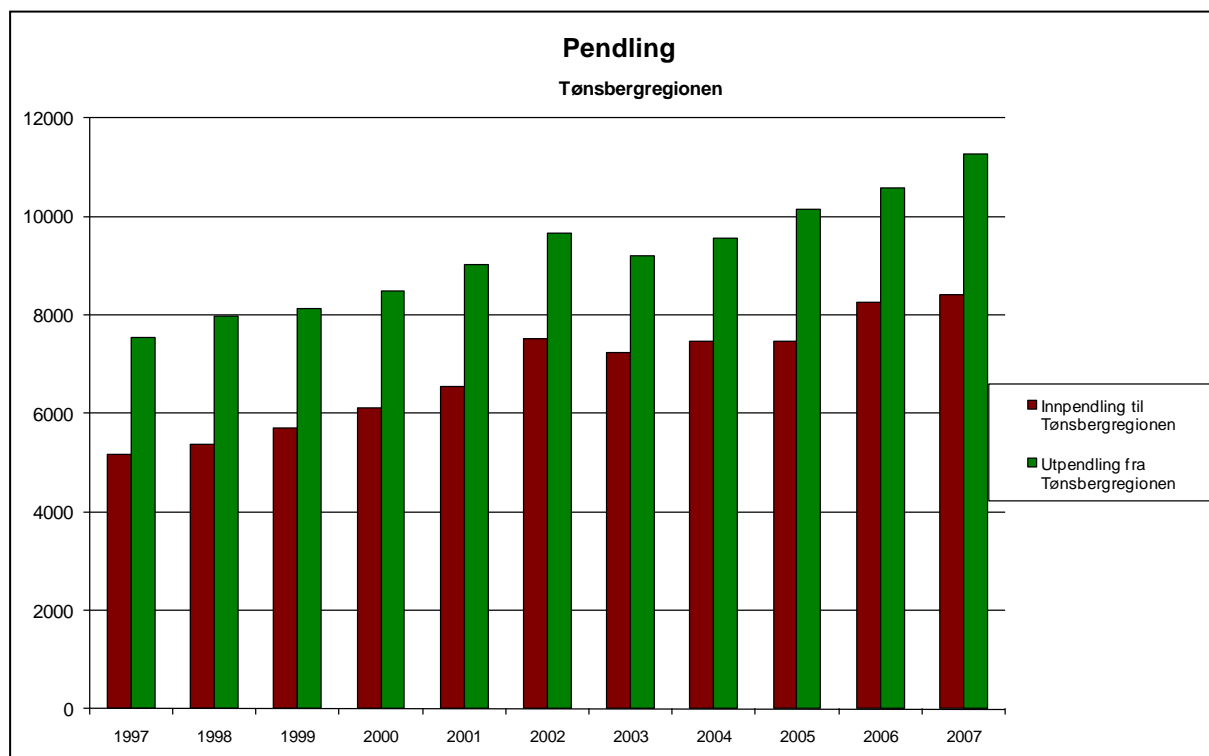
Kommune	Andel høyere utdanning- kort	Andel høyere utdanning- lang	Andel høyere utdanning- i alt
0701 Horten	19,7 %	4,5 %	24,2 %
0704 Tønsberg	22,2 %	5,7 %	27,9 %
0716 Re	15,9 %	2,4 %	18,3 %
0719 Andebu	12,7 %	1,3 %	14,0 %
0720 Stokke	17,4 %	3,1 %	20,5 %
0722 Nøtterøy	22,5 %	6,1 %	28,6 %
0723 Tjøme	20,9 %	5,1 %	25,9 %
Tønsbergregionen	20,3 %	4,8 %	25,1 %

7.1.3 Inn- og utpendling til regionen

Netto utpendling fra Tønsbergregionen er på om lag 2400 personer. Særlig har Nøtterøy og Horten stor andel netto utpendling fra regionen, mens Tønsberg har netto innpendling. I løpet av de siste 10 årene har inn- og utpendlingen vært økende og nådde sitt foreløpig høyeste nivå i 2007.

Pendling er definert som ulikhet mellom registrert bostedskommune og arbeidsplassens lokalisering.

Figur 7.1 Pendlingsoversikt Tønsbergregionen

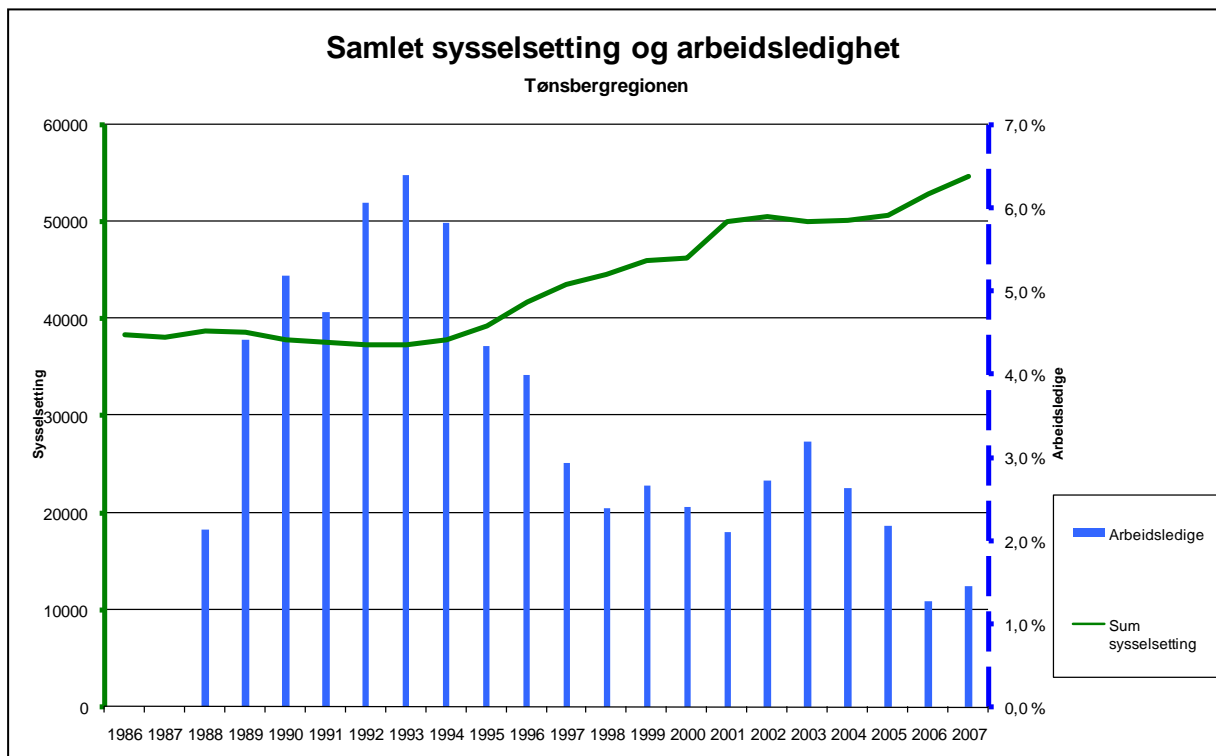
7.1.4 Utvikling i sysselsetting og arbeidsledighet

Sysselsettingen i regionen har vært økende siden midten av 90-tallet. Veksten har tiltatt de siste årene som følge av den høykonjunkturen vi har lagt bak oss. Sysselsettingen i Tønsbergregionen er nå oppe i ca 55000 sysselsatte.

Arbeidsledigheten var høy i første halvdel av 90-tallet, men har vært svært lav under høykonjunkturen. Siden 2006 har ledigheten ligget helt ned mot 1 prosent. Regionen har tapt mange offentlige arbeidsplasser ved at Forsvaret har trappet ned sin virksomhet i Tjøme. Regionen ser ikke ut til å ha lidd nevneverdig av den grunn.

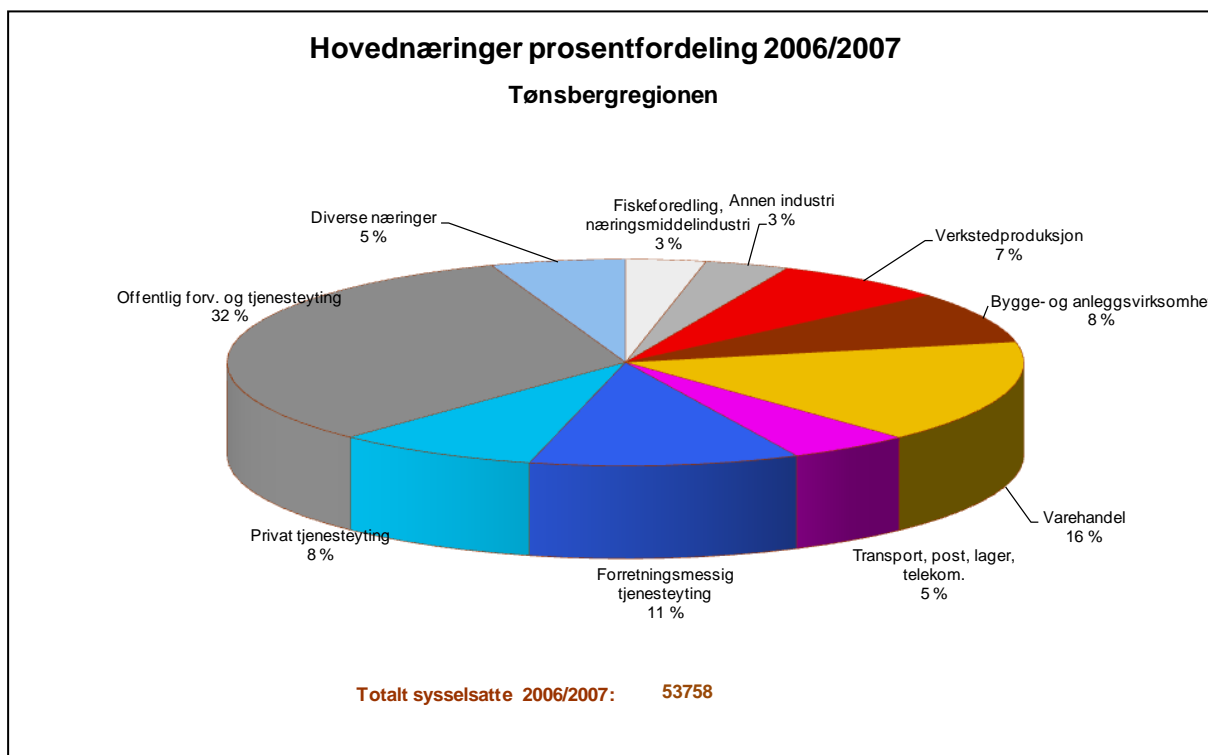
Figuren under viser utviklingen i samlet sysselsetting og arbeidsledighet i regionen. Sysselsetting gir uttrykk for antall personer som er i arbeid og ikke antall stillinger eller årsverk.

Figur 7.2 Utvikling i sysselsetting og arbeidsledighet i Tønsbergregionen

Næringsstrukturen i regionen skiller seg ikke nevneverdig fra landsgjennomsnittet. Offentlig sektor utgjør 32 prosent av de sysselsatte og ligger omtrent på landsgjennomsnittet. Industrien utgjør 13 prosent, noe som også er på nivå med landsgjennomsnittet. Varehandel står sterkt med 16 prosent av sysselsettingen.

Figur 7.3 Viktigste næringer i Tønsbergregionen

7.2 Sysselsettingsvirkninger og virkninger for innbyggertall

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap omfatter ca 240 sysselsatte ved hovedkontoret i Tønsberg. Ved modellberegningene er det veksten i forbindelse med samlokaliseringen på 68 sysselsatte som er lagt til grunn. I tillegg til direkte sysselsetting genererer virksomheten ringvirkninger som følge av vare- og tjenestekjøp i regionen samt konsumvirkninger ved at de sysselsatte har privat forbruk. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har et regionalt innkjøp av varer og tjenester på ca 25 millioner kroner årlig.

Tabellen under viser resultatene fra modellberegningen av ringvirkningene.

Tabell 7-4 Regionale virkninger som følge av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap's (DSB) flytting til Tønsberg.

DSB, Tønsberg	Sysselsatte i virksomheten	Virkning inkl. ringvirkninger	Multiplikator	Virkninger på innbyggertallet
Vertskommunen	68	84	1,24	Ca 135
Regionen	68	96	1,41	

Ser en på hele regionen, gir de 68 sysselsatte i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ringvirkninger tilsvarende 28 sysselsatte. De samlede sysselsettingsvirkningene blir dermed 96 arbeidsplasser. Dette tilsvarer en multiplikatoreffekt på 1,24 i Tønsberg kommune og 1,41 i regionen. At den endelige veksten i arbeidsplasser blir større enn antall arbeidsplasser knyttet til virksomheten som etableres, omtales som multiplikatoreffekten. En

multiplikator for regionen på 1,41 betyr at det for hver arbeidsplass som etableres i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap blir 0,41 årsverk utenfor som følge av ringvirkninger.

Flyttingen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har ført til en vekst i innbyggertall i Tønsbergregionen på ca 135 personer, noe som tilsvarer en vekst på vel 0,1 prosent. Befolkningsveksten skyldes både de ansatte i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og deres familier og den generelle veksten i sysselsettingen som kan medføre innflytting. Hvilken kommune i regionen disse vil bosette seg i, vil vanligvis avhenge av boligbygging og boligmarkedet.

7.3 Statlige kompetansearbeidsplasser

Flyttingen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap til Tønsberg har betydd en vekst i antall statlige arbeidsplasser på 1 prosent. Denne virkningen må sies å være av marginal betydning. Det er likevel slik at mange av arbeidsplassene i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap blir besatt av personer med høyere utdanning. Dette representerer en verdifull tilvekst av kompetansearbeidsplasser i regionen. Ektefeller som flytter med vil også kunne bidra til å trekke opp utdanningsnivået i regionen.

7.4 Andre regionale virkninger

Gjennom intervjuer med Tønsberg Utvikling, Høgskolen i Vestfold, NHO Vestfold og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har vi forsøkt at avdekke andre ringvirkninger for regionen, så som ny næringsvirksomhet, utvikling og forsterking av næringsklynger eller virkninger for kompetansemiljøene i regionen.

Vi finner at flyttingen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap til Tønsberg i liten grad har hatt virkninger for næringslivet, utover virkninger som følger av vare- og tjenestekjøp.

Vi finner heller ikke noen nevneverdig betydning for kompetansemiljøene i regionen. Høgskolen i Vestfold (HiVe) har ingen utdanningstilbud rettet mot Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap sine områder. De viktigste utdanningsretningene er innen lærerutdanning, sykepleierutdanning, ingeniørutdanning, utdanning av maritime offiserer og økonomisk/administrativ utdanning. Ingeniørutdanningen er rettet mot industrien og har hovedtyngde innenfor micro- og nanoteknologi og maritim teknologi. Videre er en vektoreinstruktørutdanning på utredningsstadiet, men dette vil skje uavhengig av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Det har foreløpig ikke oppstått nye utdanningstilbud som følge av at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ble flyttet til Tønsberg. Det er heller ikke faglige områder mellom HiVe og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap som gjør det naturlig med en utveksling av personell. De kompetansemiljøene som er knyttet til samfunnssikkerhet og som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har mest kontakt med er Universitetet i Stavanger, NTNU og Universitetet i Tromsø. Høgskolen i Vestfold har ikke faglig noen overlapp med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og det er følgelig ikke noe felles faglige områder som gjør det naturlig å utveksle kompetanse.

8 SAMLET VURDERING

En region i vekst

Flyttingen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har skjedd i en periode der befolkningsveksten har vært høy, sysselsettingen har vært økende og arbeidsledigheten svært lav.

Marginale ringvirkninger av vare- og tjenestekjøp

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap utgjør en nokså liten tilvekst av arbeidsplasser i regionen. 96 arbeidsplasser (inkludert ringvirkninger) i en region med ca 55.000 sysselsatte har marginal betydning. Den nokså lave multiplikatorvirkningen (1,41 for regionen) skyldes lave regionale innkjøp og at de kjøp som foretas i regionen særlig gir effekter i varehandelsbedrifter i form av økt avanse. Konsumvirkningene som de nye innbyggerne representerer vil også ha marginal effekt.

Innbyggertallet har økt med 135

Flyttingen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har ført til en tilvekst i antall innbyggere i Tønsbergregionen på 135 personer. Disse kommer som følge av at ansatte i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og dere familier har flyttet til regionen. Veksten tilsvarer 0,12 prosent av samlet befolkning og å vurderes som marginal.

Statlige arbeidsplasser økt med 1 prosent

Regionen har stor andel høyt utdannede og andelen i offentlig sektor er også høy. Veksten i statlige arbeidsplasser i Tønsberg kommune er på i overkant av 1 prosent.

Verdifulle kompetansearbeidsplasser

Regionen har relativt høyt utdanningsnivå, noe som sikrer Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap god rekruttering av medarbeidere med høy kompetanse. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap vil bidra til å trekke til seg arbeidskraft og innbyggere med høyere utdanning.

Marginale virkninger for næringsliv og fagmiljøer

Næringsmessig har ikke Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ført til noen ekstra stimulans for regionen. Vi finner ikke eksempler på at ny næringsvirksomhet er etablert. De kompetansemiljøene som er knyttet til samfunnssikkerhet og som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har mest kontakt med er Universitetet i Stavanger, NTNU og Universitetet i Tromsø. Høgskolen i Vestfold har ikke faglig noen overlapp med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og det er følgelig ikke noe felles faglige områder som gjør det naturlig å utveksle kompetanse.

VEDLEGG – INFORMASJONSINNHENTING

I kapittel 5 gjøres det rede for informasjonsinnhenting. I oversikten under vises typer respondenter vi har benyttet for de ulike virksomhetene.

Virksomhet	Antall
Konkurransetilsynet	21
Direktør	1
Administrasjonssjef	1
Ledere	7
Ansatte og tillitsvalgte	3
Eierdepratement	3
Regionale interessenter	6
Sjøfartsdirektoratet	26
Direktør	1
Administrasjonssjef	1
Ledere	7
Ansatte og tillitsvalgte	5
Eierdepratement	6
Regionale interessenter	6
Luftfartstilsynet	19
Direktør	1
Administrasjonssjef	1
Ledere	7
Ansatte og tillitsvalgte	4
Eierdepratement	3
Regionale interessenter	3
Post- og teletilsynet	19
Direktør	1
Administrasjonssjef	1
Ledere	5
Ansatte og tillitsvalgte	6
Eierdepratement	3
Regionale interessenter	3
Medietilsynet	13
Direktør	1
Administrasjonssjef	1
Ledere	3
Ansatte og tillitsvalgte	3
Eierdepratement	3
Regionale interessenter	2
Kystverket	17
Direktør	1
Administrasjonssjef	1
Ledere	6
Ansatte og tillitsvalgte	3
Eierdepratement	2
Regionale interessenter	4
Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap	4
Regionale interessenter	4
Totalt	119

Intervjuer – regionale aktører

Statlig virksomhet	Intervju med regionale aktører
Konkurransetilsynet	NHH
	SNF
	Bergen kommune
	Bergen Næringsråd
Sjøfartsdirektoratet	Universitet/høyskole - HSH
	Haugesund Regionens Næringsforening
	Næringsforeningen - Haugaland Vekst
	Haugesund kommune
	Maritimt forum
	Rederiforeningen, Haugesund
Luftfartstilsynet	Bodø kommune
	Universitet/høyskole - HiB
	NHO Nordland
Post- og teletilsynet	Lillesand kommune
	Universitetet i Agder
	Secode, Arendal
Medietilsynet	Fredrikstad kommune
	Sarpsborg kommune
Kystverket	Ålesund kommune
	Maritimt Forum Nordvest
	Universitet/høyskole - Høgskolen i Ålesund
	Ålesund handelskammer
	Martime Center of Expertise,
DSB	Tønsberg utvikling
	Høgskolen i Vestfold
	NHO Vestfold